

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se
erika.enlund@regeringskansliet.se

Stockholm 2019-03-11

**REMISSYTTRANDE;
En anpassning av bestämmelser om kontroll i
livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning (Ds 2018:41)
(Ert diarienummer N2018/05674)**

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 230 medlemsföretag med över 7 580 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria och får härmed komma in med följande

YTTRANDE

Visitans inställning

Visita tillstyrker och välkomnar förslaget att i livsmedelslagen (2006:804) införa en bestämmelse som ger regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att föreskriva om obligatorisk efterhandsdebitering för alla kontrollmyndigheter när det gäller planerad livsmedelskontroll.

Visita avgränsar detta remissyttrande till att avse detta förslag till lagändring.

Det aktuella förslaget

Idag tillämpas generellt ett system med förhandsdebitering av kontrollavgifter på livsmedelsområdet, vilket innebär att livsmedelsföretagarna betalar en årlig kontrollavgift i förskott. Beträffande företag som bedriver restaurangverksamhet betalas denna kontrollavgift till den kommun där verksamheten är belägen.

I nu remitterad promemoria föreslås att det i 28 § livsmedelslagen ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Det föreslagna bemyndigandet innebär att det blir möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om skyldighet för kontrollmyndigheterna att ta ut en avgift efter utförd kontroll (efterhandsdebitering). På så sätt förväntas legitimiteten för avgiften öka och kopplingen mellan avgift och motprestation bli tydligare.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 14 december 2019.

Visitass synpunkter på förslaget

Visita har under lång tid tvingats konstatera att nuvarande kontroll- och avgiftssystem på livsmedelsområdet har ett antal påtagliga brister som vi anser att det är mycket angeläget att komma till rätta med snarast möjligt. Ett av de problem som vi i många sammanhang har framhållit är att de kontrollavgifter som företagen betalar till kontrollmyndigheterna ofta inte kopplade till tillfredsställande motprestationer i form av kontroll. Bland annat restaurangföretag betalar i alltför stor utsträckning avgifter för livsmedelskontroll till de kommunala kontrollmyndigheterna för kontroll som sedan inte genomförs alls, genomförs flera år efter debitering av avgifter och/eller genomförs i en omfattning som inte kan anses motsvara den debitering som har skett.

Uttagna kontrollavgifter återbetalas oftast inte till företagen även om de kontroller som avgifterna avsett sedan inte sker. Oavsett om det handlar om företag med pågående verksamheter eller företag som av något skäl avvecklats efter det att kontrollavgift uttagits av kommunen men innan kontroll hunnit ske är det ovanligt att företagen kompenseras genom återbetalning av kontrollavgiften eller nedsättning av kommande kontrollavgifter. Konstaterandet i promemorian att det av statistik från myndighetsrapporteringen 2016 framgår att antalet anläggningar som fick årliga fakturor uppgick till 92 300 samtidigt som antalet kontrollbesök som genomfördes var cirka 85 700 talar sitt tydliga språk och belyser tydligt problematiken.

En grundförutsättning för en väl fungerande och effektiv livsmedelskontroll är enligt Visitass uppfattning att företagen får den tillsyn de faktiskt betalar för och att den tillsyn företagen får motsvarar det verkliga behovet i det enskilda fallet. Det är därför viktigt att så snart det är möjligt genomföra en förändring av kommunernas avgiftsuttag genom att göra det till regel att avgift tas ut först efter genomförd tillsyn.

Att en avgift ska motsvaras av en motprestation måste anses vara en självklarhet rent allmänt, men det är också en förutsättning för att avgiften inte ska utgöra en otillåten beskattning. Då måste det rimligen också vara regel att en myndighet tar ut avgiften

från berörda företag först när motprestationen – i detta fall livsmedelskontrollen – faktiskt är utförd.

Efterhandsbetalning av avgifter för livsmedelskontroll är – som konstateras i promemorian – också något som Statskontoret har förordat i rapporten ”Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering” (2015:17) och som även Livsmedelsverket har framfört önskemål om till Näringsdepartementet, i hemställan daterad den 16 oktober 2017 (Livsmedelsverkets Dnr. 2017/03252).

Mot denna bakgrund anser Visita att det skyndsamt bör vidtas åtgärder för att införa generell efterhandsdebitering av avgifter för livsmedelskontrollen. Vi välkomnar därför i allra högsta grad den föreslagna och här berörda lagändringen.

I promemorian konstateras att det föreligger en hög grad av osäkerhet när man bedömer konsekvenserna av förslaget om avgiftsbemyndigande, eftersom effekterna till stor del beror på den riskklassningsmodell som till stor del styr differentieringen av avgiften. Det finns naturligtvis en problematik i att konsekvenserna för företagen av nämnd förändring är svår att bedöma. Riskklassningsmodellen är för närvarande föremål för revidering av Livsmedelsverket, med det uttalade syftet att skapa en ny modell som är förenklad och mer lättbegriplig både för kontrollmyndigheterna och för livsmedelsföretagen, ökar förståelsen för kontrollen som myndigheterna utför, skapar bättre förutsättningar för enhetlig tillämpning av kontrollmyndigheterna och bättre bidrar till att nödvändig kontroll utförs. Visita ställer sig bakom dessa målsättningar men vill här också framhålla den betydande vikten av att avgiftsnivåerna som sådana hålls på en rimlig nivå i förhållande till de prestationer som myndigheterna utför.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist Branschjuridik